

منبع‌شناسی جامع شهید

مطهری

کارنامه منابع پیرامون استاد شهید مرتضی مطهری

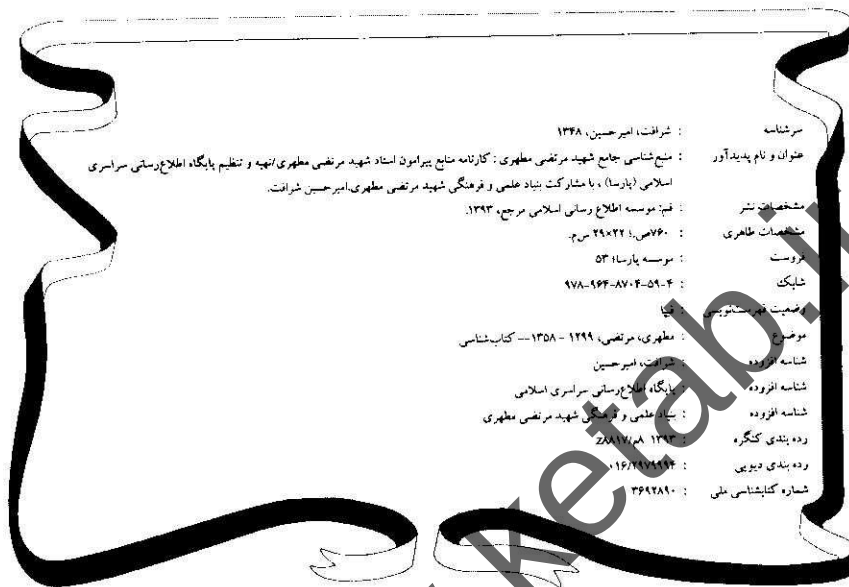
۱۳۹۳

تهیه و تنظیم

بانگاه اطلاع‌رسانی سراسری اسلامی (پارسا)

با مشارکت

بنیاد علمی و فرهنگی شهید مرتضی مطهری

عنوان: منبع‌شناسی جامع شهید مطهری / کارنامه منابع پیرامون استاد شهید مرتضی مطهری
تهیه و تنظیم: پایگاه اطلاع‌رسانی سراسری اسلامی / بنیاد علمی و فرهنگی شهید مرتضی مطهری
ناشر: موسسه اطلاع‌رسانی اسلامی مرجع
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۳
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه (رحلی - سلفون)
قیمت: ۶۰۰/۰۰۰ ریال، همراه با لوح فشرده
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۰۴-۵۹-۴

آدرس: قم، بلوار شهید صدوقی، کوچه ۱۱، پلاک ۷۲، ص ۱۵۹-۳۷۱۶۵

تلفن: ۰۲۵-۳۲۹۱۰۷۰۵-۶ نمابر: ۰۲۵-۳۲۹۳۱۳۵۶

پدید آوران

زیر نظر
امیر حسین شرافت

مشاوران پژوهشی
دکتر نصرالله پورجوادی، دکتر احمد رضا اسدی، سید رضا باقریان موحد
و دکتر محمد سوری

ویرایش
رضا الموسوی، مریم حسینی و مهدی غفوری

گروه ماخذشناسی
محمد تقی زهرایی فرد، زهره سمیع و فرید محمودیان

گروه چکیده نویسی
رضا بهشتی، جواد کمالی، منصور احمدی، علی خاتمی
و اعظم سجادی

گروه اجرایی
سید جواد سید صبور و مصطفی محب خواه

گروه فنی
سید حسین موسوی پاکزاد و مهدی جلوداریان

واژه نگاران
سید عبدالرسول موسوی و یوسف درویش

فهرست مطالب

...

۱۱	پیش‌گفتار.....
۱۵	راهنمای کاربران.....
۲۳	کلیات.....
۲۵	زندگی‌نامه مطهری.....
۳۳	مبارزات و شهادت مطهری.....
۳۹	شخصیت و اخلاق مطهری.....
۶۳	روش‌شناسی مطهری.....
۷۷	مطالعه توصیفی و کتابشناختی آثار.....
۹۷	اندیشه آیت‌الله مرتضی مطهری.....
۹۹	اخلاق و تربیت.....
۹۹	اخلاق دینی.....
۱۱۵	داستان و موعظه.....
۱۲۱	فلسفه اخلاق.....
۱۳۳	تعلیم و تربیت.....
۱۴۷	تربیت جنسی.....
۱۴۹	سیره و عقیده.....
۱۴۹	خداشناسی.....
۱۷۳	نبوت و خاتمیت.....
۱۸۷	معادشناسی.....
۱۹۳	امامت.....
۱۹۹	قرآن و تفسیر.....
۲۲۱	جهان‌بینی اسلامی.....
۲۳۳	معرفت دینی.....

۲۵۵.....	انسان‌شناسی
۲۶۹.....	اصلاح‌گرایی دینی
۲۷۹.....	اهل بیت (ع)
۲۹۹.....	جهاد و شهادت
۳۰۳.....	فطرت
۳۱۱.....	قیام عاشورا
۳۳۵.....	نهج‌البلاغه
۳۴۱.....	فلسفه
۳۴۱.....	فلسفه اسلامی
۳۷۱.....	شناخت‌شناسی
۴۱۱.....	فلسفه غرب
۴۱۹.....	فلسفه تاریخ
۴۲۷.....	تمدن و فرهنگ
۴۲۷.....	تمدن و فرهنگ اسلامی
۴۳۵.....	دانش و پژوهش
۴۳۹.....	حوزه و دانشگاه
۴۴۹.....	جامعه‌شناسی دینی
۴۵۹.....	خانواده
۴۶۳.....	زن و حجاب
۴۷۹.....	اقتصاد اسلامی
۴۸۵.....	تبلیغات دینی
۴۸۹.....	روشنفکری
۴۹۳.....	سنت و مدرنیته
۵۰۷.....	عدالت اجتماعی
۵۱۷.....	عرفان و شعر
۵۲۷.....	فقه و حقوق
۵۳۵.....	سیاست
۵۳۵.....	اندیشه سیاسی
۵۵۱.....	آزادی
۵۶۵.....	وحدت اسلامی
۵۷۱.....	انقلاب اسلامی
۵۸۱.....	حکومت دینی

فهرستواره

۵۹۳.....	فهرستواره الفبایی موضوعات.....
۵۹۹.....	فهرستواره پدیدآورندگان.....
۶۱۵.....	فهرستواره عنوان‌ها.....
۶۵۱.....	فهرستواره کتاب‌ها.....
۶۶۵.....	فهرستواره مقاله نشریات.....
۶۸۱.....	فهرستواره مقاله مجموعه.....
۶۸۹.....	فهرستواره پایان‌نامه.....
۶۹۳.....	فهرستواره ناشرین.....
۶۹۹.....	فهرستواره نشریات.....
۷۷۷.....	فهرستواره عناوین عربی.....
۷۳۱.....	فهرستواره منابع به زبان لاتین.....

نمودارها

۷۳۷.....	نمودار پراکندگی پدیدآورندگان بر اثر در کل منابع.....
۷۳۸.....	نمودار پراکندگی فعال‌ترین ناشران.....
۷۳۹.....	نمودار پراکندگی فعال‌ترین نشریه.....
۷۴۰.....	نمودار پراکندگی پدیدآورندگان بر اساس نقش در کل منابع.....
۷۴۱.....	نمودار پراکندگی منابع بر اساس زبان.....
۷۴۲.....	نمودار پراکندگی کتاب‌ها بر اساس محل چاپ.....
۷۴۳.....	نمودار پراکندگی کتاب‌ها بر اساس نوبت چاپ.....
۷۴۴.....	نمودار پراکندگی کتاب‌ها بر اساس قطع.....

پیش‌گفتار

اگر مهم‌ترین خدمت استاد شهید، آیت‌الله مرتضی مطهری (۱۲۹۸-۱۳۵۸ش) را به جامعه دینی در قرن حاضر، ارایه دقیق و مستند و روزآمد ایدئولوژی اصیل اسلامی بدانیم، گزاف نگفته‌ایم. در دهه پنجاه شمسی که تبلیغات گروه‌های چپ و ظهور گروه‌های اسلام‌گرای التقاطی به اوج خود رسیده بود، مطهری چونان میزان و ترازویی دقیق به میدان آمد و به نیکی سره را از ناسره جدا کرد. او اسلام‌شناسی آگاه، عالمی زمان‌شناس، دانشمندی دردآشنا و فیلسوفی توانا بود و همچون شمع در جمع دینداران فرهیخته و دردمند، افروخت و حجت را بر تاریک‌اندیشان و تیره‌دلان تمام کرد. مطهری در پاسخ‌گویی به شبهات روز و مقابله با انحرافات فکری و عقیدتی تا آنجا پیش رفت که جان خود را نیز در این راه گذاشت و به خیل شهیدان اسلام پیوست.

آثار قلمی و سخنرانی‌های آن شهید بزرگوار، افزون بر ژرفا و اتقان، از چنان گستردگی موضوعی برخوردار است که تدوین درختواره‌ای موضوعی از آن ضروری می‌نمود. آثار و پژوهش‌های بسیاری نیز اندیشه‌ها و رهیافت‌های استاد را بررسی‌ده و در حول تفکر و دیدگاه‌های او شکل گرفته‌اند. نگاهی اجمالی به مجموعه «مطهریات»، طیف گسترده‌ای از موضوعات را پیش روی ما می‌گذارد؛ همچون: اخلاق و معنویت، تربیت جنسی، خانواده، داستان و موعظه. فلسفه اخلاق، اخلاق نظری، تعلیم و تربیت اسلامی، اخلاق دینی، فلسفه و شناخت، شناخت‌شناسی، فیلسوفان، فلسفه اسلامی، منطق، سیره، عقیده‌شناسی، عدل الهی، اهل بیت (ع)، قیام مهدی، قیام عاشورا، سیره نبوی، نهج البلاغه، انسان‌شناسی، خداشناسی، امامت و ولایت، دین و معرفت دینی، اصلاح‌گرایی دینی، جهان‌بینی اسلامی، معادشناسی، نبوت و خاتمیت، سیاست و اجتماع، زن و حجاب، تمدن اسلامی، جامعه‌شناسی دین، تبلیغ و منبر، ارتباطات فردی، حکومت و مشروعیت، روشنفکری، اندیشه سیاسی، سیره سیاسی معصومین (ع)، عدالت، قرآن و شناخت قرآن، ترجمه قرآن، تفسیر قرآن، تمدن و فرهنگ، اقتصاد اسلامی، فلسفه تاریخ، ایران و انقلاب، سنت و مدرنیته، فرهنگ، دین و مقتضیات زمان، نظام حقوقی اسلام، هنر و زیبایی، عرفان اسلامی، اجتهاد و مرجعیت، جهاد و شهادت، دانش و پژوهش، و شعر و ادبیات. چنین حجم و وزنی از نوشته‌های علمی و تحقیقی، درباره کمتر شخصیتی از رجال علمی و دینی ایران معاصر پدید آمده است.

آثار استاد مطهری، در دو گروه قابل دسته‌بندی است: نخست آثار مدون که با عنوان «مجموعه آثار»، به همت انتشارات صدرا انتشار یافته است و دیگر، آثار غیر مدون و خطی وی است که به گفته نزدیکان استاد، مجموعه‌ای پر برگ و بار است که استاد آن‌ها را در فیش‌های منظم و نشان‌دار سامان بخشیده است. امید می‌بریم که به‌زودی همه نوشته‌ها و گفتارهای آن شهید والا قدر فرصت نشر یافته و چشم علاقه‌مندان به فرهنگ و معارف اسلامی را روشن کند.

استفاده بهینه و با کمترین هزینه مالی و زمانی، از این مجموعه گرانقدر، بی‌شک نیازمند اطلاع‌رسانی‌های فنی و بانک‌های اطلاعاتی است. بررسی جامع آثار و اندیشه‌های استاد شهید مرتضی مطهری، به دلیلی گستردگی و تنوع آن‌ها، به مجموعه‌ای از خدمات «پیشاتحقیق»، مانند منبع‌شناسی‌ها، کتاب‌شناسی و فهرست‌نگاری و راهنمایی‌های محتوایی و

پرونده‌های اطلاعاتی نیاز دارد. افزون بر این، مجموعه‌های اطلاع‌رسانی، به‌ویژه فهرست‌های موضوعی، این امکان را به محققان و طلاب و دانشجویان علوم انسانی و اجتماعی در رشته‌های گوناگون می‌دهد که نمایه‌های کلیدی را در هر موضوعی آسان‌تر بیابند و بدون اتلاف وقت و انرژی، مناسب‌ترین موضوعات و بیشتر اطلاعات را برای پژوهش خود برگزینند. فایده دیگر «فهرست موضوعی»، پرده‌برداری از حجم شگفت‌انگیز کوشش‌ها و دقت استاد مطهری در معارف دینی است؛ چندان که خواننده به این باور می‌رسد که حیات علمی آن عالم ربانی، سرشار از توفیق و امدادهای الهی بوده است.

مؤسسه پارسا، بر مبنای رسالت و آرمان‌های پیش‌گفته، و در ادامه تولید و تدوین بانک‌های اطلاعاتی منابع و آثار اسلامی و علوم انسانی، اکنون با همکاری بنیاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری، توفیق یافته است که منبع‌شناسی جامع شهید مطهری را در دو بخش زندگی و اندیشه شهید مطهری، پیش روی محققان و علاقه‌مندان به علوم دینی بگذارد. امید است که به کار آید و گره‌گشاید.

مجموعه حاضر دربردارنده اطلاعات کتابشناسی و منبع‌شناسی نزدیک به ۲۸۰۰ اثر تالیفی استاد در حوزه‌های مختلف علمی، و نگارش‌های نویسندگانی است که با هدف شرح، توضیح، تفسیر، بسط و توسعه اندیشه وی به خامه درآمده است. این مجموعه دارای ساختار تزاروسی با اصطلاح‌نامه خاص خود است که در دو شاخه اصلی و ده‌ها زیر شاخه فرعی، آثار معرفی شده را در چارچوبی منطقی قابل عرضه کرده است. شاید اشاره‌ای فهرست‌وار به موضوعات اصطلاح‌نامه مزبور و با هدف آگاهی بیشتر از محتوای کتاب، خالی از لطف نباشد. منابع مربوط به زندگی و حیات با برکت و شرح احوال، سوانح عمر و حیات و روزگار آیت‌الله مرتضی مطهری، در اولین شاخه موضوعی کتاب با عنوان «زندگی شهید مطهری»، آمده است. در بخش «شخصیت و اخلاق مطهری»، منابعی آمده که درباره ابعاد و جوانب شخصیت استاد مطهری، جاذبه و دافعه او، ارتباط فکری وی با شخصیت‌های انقلاب؛ نیز مبانی، روش‌ها و مشخصات کلی فکر مطهری در آن‌ها سخنی آمده است. جزییات نظام فکری او در شاخه‌های «مطالعه موضوعی آثار مطهری» و برخی زیرشاخه‌های دیگر آمده است. در شاخه «مبارزات مطهری»، به فعالیت‌های سیاسی، حیات سیاسی مطهری و معرفی اسناد ساواک و نیز روش‌های مبارزاتی او علیه رژیم پهلوی، انقلابی بودن و نحوه شهید شدن او منابعی آمده است. منابعی که درباره موضوعات، مفاهیم، تحلیل توصیفی آثار و نوشته‌ها و سخنرانی‌های مطهری بحث و بررسی داشته‌اند، در شاخه «مطالعه موضوعی آثار مطهری» آمده است. «روش‌شناسی مطهری»؛ شاخه دیگری است که در آن از مبانی فکری مطهری، روش‌ها و مشخصات اندیشه فلسفی او، قرائت و فهم او از دین، تحلیل عقل‌گرایی و نواندیشی او بحث شده است. این که مطهری چگونه به مقتضیات و شبهات زمانه پاسخ می‌داد، موضوع این شاخه است. آثار و گفتارهای مطهری درباره مسایل و موضوعات دینی مانند بحث از نفاق و منافقان، اخلاق اجتماعی، عزت نفس، توبه، آزادی معنوی، عبادت، دعا، تقوا، عمل صالح، دنیا و هجرت و کمال در شاخه‌ای به نام «اخلاق دینی» آورده شده است و منابع داستانی شهید مطهری مانند داستان راستان و مجموعه پندها و داستان‌هایی که از آثار او استخراج شده، در شاخه‌ای به نام «داستان و موعظه» معرفی شده است. «فلسفه اخلاق»، عنوان بخش دیگر اصطلاح‌نامه است که مبانی فلسفی و تحلیل‌های عقلانی شهید مطهری از فعل اخلاقی، گزار و گزاره اخلاقی و نسبت اخلاق و مقایسه اندیشه او با دیگران درباره ماهیت اخلاق، ذیل آن معرفی شده‌اند. در شاخه «خانواده»، نظریات و تحلیل‌های شهید مطهری درباره اخلاق در خانواده و آسیب‌شناسی آن و ازدواج و طلاق و نیز حق سرپرستی آمده است. منابع درباره روان‌شناسی، تربیت دینی، شیوه‌های تدریس، مسجد و حوزه علمیه، در بخش «تعلیم و تربیت» آمده است. «تربیت جنسی»، شاخه دیگری است که معرفی آثار مرتبط با اخلاق جنسی و اصول آن در اسلام و غرب از دیدگاه شهید مطهری و دیگران را موضوع مورد توجه خود قرار داده است. نکات و نظریاتی درباره خدمات متقابل اسلام و ایران، رابطه دین و تمدن، احیای فرهنگی، هویت ملی، نقد تمدن غرب، نوگرایی و غرب‌زدگی در شاخه «تمدن و فرهنگ اسلامی» آمده است. «دانش و پژوهش»، عنوان بخشی است که آرایه منابع مرتبط با اهمیت و ارزش علم، منزلت معلم، مبانی

معرفتی علم و پژوهش، و رابطه علم و دین، پیشرفت و توسعه ملی و امکان تولید علم از دیدگاه شهید مطهری را وجه همت خود قرار داده است. در شاخه "حوزه و دانشگاه"، منابع درباره وحدت حوزه و دانشگاه، نقش روحانیت، رسالت حوزه علمیه و نواقص و اشکالات حوزه از نظر شهید مطهری بررسی شده است. درباره ماهیت جامعه و پیدایش دین، کارکردهای دین، سنت‌های الهی و اندیشه‌های اجتماعی، تکامل اجتماعی، جامعه و تاریخ، انحطاط و تحجریگری از نظر شهید مطهری، در شاخه "جامعه‌شناسی دینی" به بحث نشستیم و معرفی منابع درباره مسایل و موضوعات اقتصادی، مانند تحریم ربا، نظام اقتصادی، ماهیت پول، حیل‌های شرعی، کار و عدالت اقتصادی، به بخش "اقتصاد اسلامی" واگذار شده است. "تبلیغات دینی"، عنوان شاخه‌ای است که دیدگاه شهید مطهری درباره روش دعوت و مبنای تبلیغ دین، اهمیت خطابه و منبر و اخلاق مبلغان و نماز جمعه را منعکس کرده است. منابع درباره دیدگاه استاد مطهری درباره نقش، رسالت و کارکردها و آسیب‌های روشنفکری با تاکید بر روشنفکری دکتر علی شریعتی، در بخش مستقل "روشنفکری"، مطرح شده است. زن و حجاب عنوان شاخه‌ای است که عهده‌دار بررسی نقش و اهمیت زن در جامعه و حقوق زن و نیز قلمرو حجاب شرعی از دیدگاه شهید مطهری است. دیدگاه مطهری درباره رابطه اسلام با مسایل معاصر، فهم و درک مقتضیات زمانه و آگاهی از زمان و مسایل مدرنیته در بخش "سنت و مدرنیته" آمده است و طرح برخی مباحث درباره رابطه تاریخ و جامعه و نگاه دینی به جامعه در شاخه "جامعه‌شناسی دینی" آمده است. در بخش "عدالت اجتماعی"، به معرفی منابعی پرداخته شده که درباره اهمیت عدالت، رابطه حق و عدالت، نسبیت عدالت، حکومت و عدالت و عدالت جنسیتی نگارش یافته است. "عرفان و شعر"، شاخه‌ای است که منابع آن عمدتاً به طرح دیدگاه‌های مطهری درباره عرفان و شعر حافظ و برخی از خصوصیات عرفان اسلامی، تصوف اسلامی و رابطه آن با قرآن و فلسفه زیبایی‌شناسی با عرفان اختصاص دارد. شاخه "فقه و حقوق" درباره اجتهاد، فقه و نقش عقل در استنباط احکام است و در بخش "اندیشه سیاسی"، به معرفی منابعی پرداخته شده که درباره مشخصات و روش‌شناسی اندیشه سیاسی شهید مطهری صحبت کرده و نیز از فلسفه سیاسی مدنظر او و پاره‌ای موضوعات و مفاهیم سیاسی مانند حق، دموکراسی، تحولات سیاسی، نظارت عمومی، التقاط و ملی‌گرایی بحث شده است. بحث از مفاهیم گسترده‌تر مانند آزادی، وحدت و حکومت دینی موضوع شاخه‌های چون "آزادی"، "وحدت اسلامی" است که در آن‌ها، دیدگاه شهید مطهری درباره مبنای، قلمرو و اهمیت آزادی و نسبت آزادی با مفاهیمی مانند عدالت و استقلال آمده و از منابعی یاد شده که جنبه‌های مختلف دیدگاه او در این باره و همچنین منابع مربوط به مباحث تقریب و تفاهم اسلامی، اتحاد مسلمانان و نقش امامت در اندیشه سیاسی شیعه در فراهم کردن وحدت با تکیه بر آراء مطهری بررسی شده است. شاخه "انقلاب اسلامی"، عهده‌دار بیان نظرات شهید مطهری درباره ماهیت، ابعاد و مبنای انقلاب اسلامی ایران (۱۳۵۷ش) و نظام سیاسی متناسب با این انقلاب است. درباره آینده انقلاب مزبور و نقش روحانیت نیز منابعی معرفی شده است. مباحث نظری بحث حکومت در شاخه "حکومت دینی" آمده است که موضوع اصلی منابع آن، تبیین ماهیت حکومت اسلامی و مشروعیت آن و نقش امر به معروف و نهی از منکر در محقق ساختن حکومت اسلامی است. "اهل‌بیت(ع)" عنوان شاخه نسبتاً مفصلی است که معرفی مجموعه‌ای از آثار و منابع درباره سیره و زندگی امامان معصوم را هدف گرفته و نیز بررسی سیره هر یک از امامان در این شاخه آمده است. مباحث شهید مطهری در تبیین مبنای مهدویت و اهمیت قیام حضرت نیز در اینجا آمده است. درباره مبنای نظری امامت و قیام امام حسین(ع)، شاخه "قیام عاشورا" و "امامت" طراحی شده است. مباحث کلامی و عقیدتی درباره ادله و براهین اثبات خداوند، ادله توحید، بحث از عدل الهی و پاسخ به شبهه شرور و سخن درباره افعال الهی، نقش امدادهای غیبی در زندگی انسان در شاخه "خداشناسی" آمده است. در شاخه "نبوت و خاتمیت"، هم از ابعاد سیره و شخصیت پیامبر اکرم(ص) بحث شده هم مباحث نظری درباره ماهیت و حقیقت نبوت، حقیقت وحی، امی بودن پیامبر و فلسفه خاتمیت طرح گردیده است. موضوع شاخه "معاد" تحقیق درباره حقیقت آخرت، وضع انسان در آخرت و اثبات روح می‌باشد و در بخش "امامت"، دیدگاه‌های کلامی شیعه از منظر شهید مطهری درباره مقام ولایت و نقش امامت و رهبری آمده است. برای بحث از زندگی امامان به شاخه "اهل‌بیت" باید مراجعه شود. مجموعه تفاسیر و دیدگاه‌های قرآنی استاد مطهری و

مباحث مربوط به فهم و آشنایی با قرآن، در شاخه "قرآن و تفسیر" آمده است. "اصلاح‌گرایی دینی" عنوان بخشی است که بحث از احیای تفکر اسلامی و دفاع از احیاءگری و مبانی آن از منظر شهید مطهری را در دستور کار دارد و در شاخه "انسان‌شناسی"، منابع مرتبط با دیدگاه اسلام درباره انسان و ابعاد وجودی آن آمده و از فلسفه آفرینش انسان، سرنوشت و نقش انسان کامل در خوشبختی انسان از دیدگاه شهید مطهری سخن گفته است. در شاخه "جهان‌بینی اسلامی"، بحث‌های کلامی عقیدتی مطهری درباره کلیات اندیشه اسلامی و بیان اهمیت معارف اسلامی و بحث از حق و باطل آمده است. موضوع شاخه "شهید و شهادت"، اهمیت مقام شهید و نیز دیدگاه قرآن درباره جهاد است. در شاخه "فطرت" از فطرت الهی انسان در آثار و اندیشه شهید مطهری بحث شده است. کنکاش درباره حادثه عاشورا و اهداف، ابعاد و مسایل آن موضوع شاخه "قیام عاشورا" است؛ در منابع این بخش، شهید مطهری با تأکید بیشتر از تحریفات عاشورا بحث کرده است. شاخه "معرفت دینی"، بررسی دیدگاه مطهری درباره مسایل کلام جدید از قبیل مبانی معرفت دینی، راه‌های فهم دین، پلورالیسم دینی، سکولاریسم، گستره و قلمرو دین، انتظار بشر از دین است؛ اگرچه برخی مباحث مرتبط را در شاخه "جهان‌بینی اسلامی" نیز می‌توان ملاحظه کرد. درباره موضوعات و معارف نهج‌البلاغه و اهمیت این کتاب در فرهنگ شیعه با تأکید بر پژوهش‌های شهید مطهری، در شاخه‌ای با عنوان "نهج‌البلاغه" بحث شده است. برخی مباحث مرتبط نیز در شاخه "اخلاق دینی" و "اهل‌بیت" آمده است. مجموعه نظریات و نوشتارهای مطهری درباره مبانی و مسایل فلسفه اسلامی در شاخه "فلسفه اسلامی" آمده است و از درس‌های او درباره کتب و متون مهم فلسفه اسلامی در این شاخه یاد شده است. در شاخه "شناخت‌شناسی" از معرفت‌شناسی و فلسفه ذهن از دیدگاه مطهری بحث شده و نظریه ادراکات اعتباری و شناخت عقلی، نقد نسبی‌گرایی، ادله وجود ذهنی و ملاک صدق و کذب و برخی از مباحث منطقی در آن طرح شده است. موضوع شاخه "غرب‌شناسی"، مبانی اندیشه، تمدن و فلسفه غربی است و در آن منابعی معرفی شده که دیدگاه مطهری درباره اومانیسم، مارکسیسم و علل گرایش به مادی‌گری را مورد بحث قرار داده است. و نهایتاً در شاخه "فلسفه تاریخ"، ارایه اطلاعات آثاری مورد توجه قرا گرفته که از اهمیت و قوانین حاکم بر تاریخ و جبر و علیت در تاریخ و نیز نیروی محرک تاریخ و سرنوشت تاریخ در اندیشه استاد مطهری سخن گفته‌اند.

این مجموعه علاوه بر دربرداشتن لوح فشرده محتوی کل کتاب با قابلیت جستجوهای متعدد، دارای ۱۳ فهرستواره موضوعات، پدیدآوران، ناشران، نشریات، عناوین کتاب‌ها، عناوین مقالات نشریه، عناوین مجموعه، عناوین مقالات مجموعه، عناوین پایان‌نامه، و عناوین منابع لاتین است که کار دسترسی به بدنه اصلی و محتوای کتاب را آسان‌تر می‌کند. امید است که به کار آید و گره‌گشاید. از خدای بزرگ برای روح آن محقق شهید و استاد والا قدر، غفران و رحمت مسالت می‌کنیم و نیز آرزو مندیم که همچنان موفق به تولید مجموعه‌های اطلاع‌رسانی بیشتر و برتر باشیم. در پایان از تلاش همکارانم در موسسه پارسا که در مدت بیش از یکسال گذشته در به نتیجه رسیدن این مجموعه یاری و مساعدت نمودند سپاسگزار و ممنونم.

و ما توفیقی الا من عندالله العزیز الحکیم

امیرحسین شرافت - زمستان ۱۳۹۳